

[Per Federspiel.]

er et mål, man må tilstræbe. Der er enighed om, at Danmark ikke vil være i stand til at holde sig uden for de økonomiske markedsdannelse, som nu foreligger til forhandling. Samme synspunkter er gjort gældende fra de erhvervsorganisationer, der hidtil er fremkommet med udtalelser. Når nu dette udgangspunkt er givet, foreligger der altså tre muligheder: en dansk tilslutning til det europæiske fællesmarked, altså Romtraktaten, en dansk tilslutning til et frihandelsområde omfattende Romtraktaten og et større eller mindre antal af de øvrige OEEC-lande og endelig som en sidste mulighed en sær aftale, associationsaftale, som den kaldes, med de seks landes fællesskab. Inden for hver af disse muligheder må så de nordiske planer tilpasses.

Inden for mit parti er vi enige i, at det i høj grad er ønskeligt, at det nordiske samarbejde fremmes så meget som muligt. På den anden side må vi give regeringen ret i, at det er urealistisk nu at træffe nogen beslutning om en nordisk toldunion, så længe situationen med hensyn til de øvrige markedsplaner ikke er fuldt afklaret. I åbningstalen den 1. oktober i fjor erklærede den højtærede stats- og udenrigsminister, at der var påbegyndt en undersøgelse af de forventede økonomiske og sociale virkninger af en eventuel tilslutning til henholdsvis fællesmarkedet og frihandelsområdet. Det blev tillige nævnt, at regeringen forhandlede med de seks lande, der nu har set deres Romtraktat træde i kraft, og at regeringen aktivt deltog i forhandlingerne inden for OEEC om oprettelsen af et europæisk frihandelsområde. Med andre ord, regeringen holdt i den foreliggende situation alle muligheder åbne og førte, hvad man måske kunne kalde de åbne døres politik.

Endnu på dette tidspunkt var udsigterne for et europæisk frihandelsområde, som ville kunne tilfredsstille de minimumskrav, vi måtte stille fra dansk side, yderst usikre. Først midt i oktober måned skete der en ændring i den britiske politik, som muliggjorde, at landbruget, der hidtil var holdt uden for frihandelsdrøftelserne, blev inddraget i forhandlingerne. Man måtte erkende, at et frihandelsområde må have

det samme omfang økonomisk som fællesmarkedet, hvis disse to ordninger skulle arbejde sammen. Man var på det rene med, at der inden for fællesmarkedet ikke ville blive tale om egentlig frihandel med landbrugsvarer, men om en markedsordning. Altså gik man fra engelsk side ind for, at man også under forhandlingerne om frihandelsområdet drøftede en videre markedsordning omfattende tillige de seks lande. Det var tilsyneladende et fremskridt, men samtidig gjorde den engelske regering det med sin karakteristiske loyalitet klart for enhver, at dette ikke betød, at man fraveg det engelske krav om en undtagelsesstilling på imperiepræferencens område, på de interne landbrugssubsidiens område, og at man forbeholdt sig sin frihed på toldpolitikens og importbegrænsningernes område, før så vidt angik importen af landbrugsvarer.

Det var med andre ord et fremskridt, der var meget begrænset, og som vakte naturlig modstand hos de seks lande, navnlig hos Frankrig, men det, man havde opnået, var, at et emne, som tidligere havde været tabu, nu blev medtaget på dagsordenen.

Den højtærede minister for udenrigsøkonomi fremhævede med rette den meget vigtige, ja, ganske afgørende rolle, som landbrugseksportens problemer spiller i forbindelse med markedet. Jeg skal senere komme tilbage til de krav, der må stilles som minimum, og jeg tror ikke, der er nogen uenighed mellem regeringen og mit parti på dette punkt. Jeg skal her indskrænke mig til at konstatere, at de forslag, som nu foreligger til forhandling inden for OEEC, efter regeringens opfattelse, som den fandt udtryk i den højtærede ministers redegørelse, ikke er tilstrækkelig vidtgående til at tilgodese de danske interesser og, som det blev sagt, ikke indeholder tilstrækkelig præcise og klare forpligtelser til nedbringelse af landbrugsbeskyttelsen.

Det må derfor forekomme os ganske overordentlig betænkeligt, at der på dette stadium af forhandlingerne synes at være sket en ændring i det, jeg før omtalte som de åbne døres politik. Af ministerens indlæg fremgik det, at man nu koncentrerer sig alene om forhandlingerne om frihandelsområdet. Det er muligt, at det her kun drejer sig om en nuance; det er muligt, at